

16

ජීවිත නොහසමු දේපළ සුරකිමු

පසේනදී කොසොල් මහ රජතුමා ඉතා සැදහැවත් බෞද්ධයෙකි. නිතර බුදුරදුන් හමු වී සුව දුක් විමසීම ද බුදුරදුන්ගෙන් විවිධ ධර්මෝපදේශ ලබා ගැනීම ද එතුමාගේ සිරිත විය. එවැනි අවස්ථා රාශියක් පිළිබඳ තොරතුරු සූත්‍ර දේශනාවල හමු වේ. කෝසල සංයුක්තය තුළ පමණක් එසේ බුදුරදුන් හා කොසොල් රජතුමා මුණ ගැසුණු අවස්ථා විසි පහක් පමණ ඇතුළත් ය. මල්ලිකා සූත්‍රයෙහි හමුවන්නේ ඉන් එක් අවස්ථාවකි. මල්ලිකා කොසොල් මහරජතුමාගේ අගබිසොවයි. එතුමිය ද ගුණ නුවණින් යුතු වූ දක්ෂ බෞද්ධ මහෝපාසිකාවක ලෙස හැඳින්විය හැකි ය.

දිනක් සිය මාලිගයේ උඩු මහලෙහි සිටි මහරජතුමන් හා මල්ලිකා බිසව අතර කතාබහක් ඇති විය.

කොසොල් රජතුමා :- “මල්ලිකාවෙනි, ඔබට වඩා ඉතා ප්‍රිය වූ වෙනත් කිසිවෙක් ඔබට සිටී ද?”

මල්ලිකා බිසව :- “මහ රජතුමනි, මා වඩාත් ම ප්‍රිය කරන්නේ මට ම ය. වෙනත් කිසිවකු නැත.
මහ රජතුමනි, එසේ තමාට වඩා ඉතා ප්‍රිය වූ වෙනත් අයෙක් ඔබට සිටී ද?”

කොසොල් රජතුමා :- “මල්ලිකාවෙනි, මට වඩා ඉතා ප්‍රිය වූ වෙනත් කිසිවකු මට ද නැත. මා වඩාත් ම ප්‍රිය කරන්නේ මට ම ය.”

මෙම සංවාදයෙන් පසු උඩු මහලින් බැස මාලිගයෙන් පිට වූ රජ තෙමේ බුදුරජාණන් වහන්සේ වෙත එළඹියේ ය; බුදුරදුන් වැඳ එකත්පසෙක උන්නේ ය. ඉන්පසු බුදුරදුන්ට මල්ලිකා බිසව සහ තමා අතර ඇති වූ ඉහත කී සංවාදය දැනුම් දුන්නේ ය. බුදුරජාණන් වහන්සේ එය නිමිති කොට මේ ගාථාව වදාළ සේක.

සබ්බා දිසා අනුපරිගම්ම චේතසා
 නේවජ්ඣධගා පියතරමත්තනා කචචි
 ඒවං පියෝ පුටු අත්තා පරේසං
 තස්මා න හිංසේ පරං අත්තකාමෝති

සියලු ම දිසාවන් සිතින් විමසා බලන විට තමාට වඩා ප්‍රිය වූ අන් කිසිවකු සොයාගත නොහැකි ය. මා වඩාත් ප්‍රිය කරන්නේ මට ය. අන් අයට ද ඔවුන්ට වඩා ප්‍රිය වූවකු නැත. ඔවුහු ඔවුන්ට ම වඩාත් ප්‍රිය කරති. එබැවින් තමාගේ යහපත කැමැත්තෙන් අනුන්ට හිංසා කිරීමෙන් වැළකිය යුතු ය.

ඉහත කී පරිදි තමා උපමා කොට එනම් අන් අය ද තමා වැනියයි සිතා හිංසනය, ඝාතනය ආදී අනුන්ට කරන පීඩාවන්ගෙන් වැළකීම බුදු දහමෙහි හැඳින්වෙන්නේ අත්තුපනායික ධර්මය ලෙස ය. අනුන්ගේ ප්‍රාර්ථනා තේරුම් ගැනීමට, ඔවුන් සමග දුක සැප බෙදා ගැනීමට මෙම ධර්මය උපකාර වේ.

සමාජයේ ඕනෑ ම පුද්ගලයෙක් අනුන්ගේ හිංසා පීඩා විඳීමට කැමැති නැත. කවරකු වුව ද අපේක්ෂා කරන්නේ එබඳු කරදරවලින් තොර ව ජීවත් වීමට ය. එසේ ම තමන් සතු දේ අනුන් පැහැර ගන්නවාට හෝ වෙනත් ක්‍රමයකින් අත්පත් කරගන්නවාට ද කිසිවකු කැමැති නැත. තම සම්පත් තමා කැමැති පරිදි පරිහරණය කිරීමට මිනිස්සු අපේක්ෂා කරති. ශිෂ්ට සම්මත සීමාවන් ඉක්මවා තම බිරිඳ හෝ සැමියා සමග අන් අයකු සබඳතා පවත්වනු දැකීම කිසිවකුගේ අපේක්ෂාව නොවේ. එසේ ම අනුන් විසින් තමන් රැවටීමට ලක් කිරීම කිසිවෙක් ප්‍රිය නොකරයි. තව ද මද්‍යසාර නිසා විකෘතියට පත් අයකු කරන විවිධ පීඩාවන් විඳීමට ද අප කැමැති නැත. එසේ අනුන්ගෙන් සිදු වන හිංසා පීඩා, පැහැර ගැනීම්, අනිසි හැසිරීම්, රැවටීම් සහ වෙනත් කරදරවලට අප කැමැති නොවන්නා සේම අපගෙන් එවැනි දේ සිදු වේ නම් අනුන් ද එලෙසින් ම කැමැති නොවන බව අප තේරුම් ගත යුතු ය. එසේ වන්නේ තමාට වඩාත් ප්‍රිය තමා ම බැවිනි.

ලොව කිසිවෙක් පස් පවින් පිරුණු දුසිරිත පැතිරුණු අනාරක්ෂිත සමාජයක ජීවත් වීමට කැමැති නොවේ. පස් පවින් වැළකුණු සුසිරිත් ඇති ආරක්ෂිත සමාජ පරිසරයක ජීවත් වීමට සියල්ලෝ කැමැති වෙති.

සුහද මිත්‍රශීලී බවට හෙවත් මෛත්‍රියට සියල්ලෝ කැමැති වෙති. එසේ ම ඕනෑ ම අයකු දුකට පත් වූ විට අන් අයගේ අනුකම්පාව ලැබීමට කැමැති ය. එය කරුණාවයි.

තම දියුණුව, සැපත දැක එයට ඊර්ෂ්‍යා නොකොට ඒ ගැන සතුටු වන මිනිසුන් දැකීමට ද අපි කැමැති වෙමු. එය මුදිතාවයි. අන්තගාමී නොවී මැදිහත් ව සිතා උස් මිටි කම් නොසලකා ක්‍රියා කිරීම අපේ අපේක්ෂාව ය. එබඳු ආකල්පවලට ද අපි කැමැති වෙමු. අන් අය ද එසේ ම කැමැති ය.

ඉහත කී පරිදි මෙන්තාවෙන්, කරුණාවෙන්, මුදිතාවෙන් හා උපේක්ෂාවෙන් යුත් බෞද්ධයා සමාජයට කරුණු සතරකින් සංග්‍රහ කරයි. පළමුවැන්න දානයයි. කවර පුද්ගලයකු වුව ද යමක් ලැබීමෙන් සතුටට පත් වෙයි. දෙවැන්න ප්‍රිය වචනයයි. ලොව කිසිවෙක් මුසාබස්, කේලාමි, හිස් වදන් හෝ රළු වදන් ඇසීමට අකැමැති ය; මිහිරි ප්‍රිය වචනයට කැමැති ය. එසේ ම අපගේ දියුණුවට අනුන් උපකාර කරන්නේ නම් අපි කැමැති වෙමු. එය අර්ථ වර්යාවයි. කුලය, ආගම, භාෂාව ආදී අසමානතා නොසලකා සියල්ලන් සමානත්වයෙන් සැලකීම සිව් වැනි සංග්‍රහ වස්තුව ය. මෙකී සංග්‍රහයන් විඳීමට අප කැමැති වන්නා සේම අන් අය ද කැමැති බව අප තේරුම් ගත යුතු ව ඇත.

පස් පවිත් වැළකී තමා මෙන් ම අනුන් ද පීඩාවට අකැමැති බව සිතා ක්‍රියා කරන්නේ සහකම්පනයෙන් යුත් තැනැත්තා ය. එසේ ම සිව් බඹ විහරණයෙන් යුක්ත ව සමාජයේ අන් අය පිළිබඳ ව ක්‍රියා කරන්නේ ද සහකම්පනයෙන් යුත් තැනැත්තා ය. තමා

ගැන මෙන් ම අනුන් ගැන ද සිතා තමා මෙන් ම අනුන් ද විපතට අකැමැති සැපට කැමැති බව කල්පනා කරන ඔහු සිව් සඟරාවකින් සමාජයට සංග්‍රහ කරන්නෙකි. ජීව හිතවාදියෙකි.

මීනැ ම අයකුට පෞද්ගලික දේපළක් ඇත. සිසු දරුවන් වන අපට ද ඇඳුම්, පාසල් උපකරණ ආදී පෞද්ගලික සම්පත් තිබේ. ඒවා අන් අය විසින් පැහැර ගැනීම විනාශ කිරීම අපට කරන හානියකි. එසේ ම අන් අයට ද එබඳු පෞද්ගලික දේපළ ඇත. අප ඒවාට හානි නොකළ යුතු ය. මේ ආකාරයෙන් ම අප කාටත් අයිති පොදු දේපළ ද තිබේ. නිදසුනක් වශයෙන් අපේ පාසල ද, එහි ඇති විද්‍යුත් මෙවලම් ඇතුළු සියලු උපකරණ ද පොදු දේපළ වේ. අප ගමන් ගන්නා බස් රථ, පරිහරණය කරන මං මාවත්, රෝහල් ආදිය ද පොදු සම්පත් ය. සියලු දෙනා ම ඒවායේ උරුමක්කාරයෝ වෙමු. සියලු දෙනාට ම ඒවායින් සේවය සැලසේ. එබැවින් තමා මෙන් ම අනුන් ද පරිහරණය කරන දෙපක්ෂයට ම සෙත සදන එබඳු පොදු දේපළට හානි නොකිරීම ද ඒවා තමන් සතු කර නොගැනීම ද අනිසි ලෙස භාවිත නොකිරීම ද අපගේ යුතුකමයි. අප විසින් ඒවා ආරක්ෂා කළ යුතු ය; වැඩි දියුණු කළ යුතු ය. පොදු සේවාවන් සපයන ආයතනවලට අප උපකාර කළ යුතු ය. අපට හැකි පමණින් පෞද්ගලික සම්පත් පොදු ප්‍රයෝජනයට කැප කළ යුතු ය. බුදු දහම අනුව එමගින් ආත්මාර්ථය මෙන් ම පරාර්ථය ද සැලසේ.

ලෝකයේ පුද්ගලයෝ සතර ආකාර වෙති.

1. තම සැපත යහපත ගැන පමණක් සිතා කටයුතු කරන්නෝ
2. අනුන්ගේ සැපත යහපත ගැන පමණක් සිතා කටයුතු කරන්නෝ
3. දෙපක්ෂයේ ම සැපත යහපත ගැන සිතා කටයුතු නොකරන්නෝ
4. දෙපක්ෂයේ ම සැපත යහපත ගැන සිතා කටයුතු කරන්නෝ

මෙහි පළමු වැන්නා ආත්මාර්ථකාමියෙකි. පරාර්ථය පිළිබඳ කිසිදු හැඟීමක් ඔහුට නැත. හෙතෙම තමා ගැන පමණක් සිතයි. දෙවැන්නා අසීමිත පරාර්ථකාමියෙකි. හෙතෙම අනුන් ගැන මිස තමා ගැන නොසිතයි. තෙවැන්නා ආත්මාර්ථය මෙන් ම පරාර්ථය ද සලසා නොගන්නා තැනැත්තා ය. ඔහු දෙපක්ෂය ගැන ම නොසිතයි. සිව්වැන්නා තමා සහ අනුන් යන දෙපක්ෂය ගැන ම සිතා කටයුතු කරන්නා ය. බුදුරජාණන් වහන්සේගේ ප්‍රශංසාවට ලක්වන්නේ එම සිව්වැනි තැනැත්තා ය. තමාට මෙන් ම සමාජයට ද අයහපතක් නොකරන යහපතක් ම කරන දෙපක්ෂයට ම අයිති පොදු දේපළට ද හානි නොකරන ඒවා ආරක්ෂා කරන තැනැත්තා ඉහත කී සිව්වැනි පුද්ගලයා ය.

සිසුන් වශයෙන් අප ද වඩාත් ප්‍රිය කරන්නේ අපට ම ය. ඒ නිසා අපේ දියුණුව වෙනුවෙන් නිරතුරුව ක්‍රියා කළ යුතු ය. එහෙත් එය ම ප්‍රමාණවත් නොවේ. අපේ සහෝදර සිසුහු ද ඔවුන්ගේ දියුණුව කැමැති වෙති. එබැවින් අප උගත් දේ කියා දෙමින් පාසල් උපකරණ ආදිය ද ආහාර පානාදිය ද බෙදා හදාගෙන පරිහරණය කරමින් ඉහත කී

බුද්ධිව්‍යාධිය අපට ද ක්‍රියාත්මක කළ හැකි ය. අනුන්ට අවැඩ පිණිස හේතු වන සියල්ලෙන් වැළකී අනුන්ට වැඩ පිණිස හේතු වන ක්‍රියාවන්හි නිරත වීම නිසා අප පවින් වැළකී පිනෙන් පොහොසත් වන තැනැත්තකු බවට ද පත් විය හැකි ය. එයින් අප සමාජය තුළ ජනප්‍රිය බවට පත්වේ; දිනෙන් දින දියුණුවට පත් වේ.

සාරාංශය

ලෝකයේ ඕනෑ ම අයකු පළමු ව ආදරය කරන්නේ ඇල්ම ඇත්තේ තමාට ම ය. අප මෙන් ම අන් අය ද එසේ ය. දුකට අකැමැති ය. සැප සම්පතට කැමැති ය. ඒ බව තේරුම් ගෙන අපට මෙන් ම අන් අයට ද අයහපතක් නොකොට යහපත සැලසීමට අප පුරුදු විය යුතු ය. පස් පවින් වළකින, සිව්බඹ විහරණයෙන් හා සිව් සඟරාවකින් යුත් තැනැත්තා එසේ තමාට මෙන් ම අනුන්ට ද හිතවත් ය. එසේ ම දෙපක්ෂයට ම සමාන අයිතිය ඇති පොදු දේපළ ද හෙතෙම ආරක්ෂා කරයි. සිසුන් වශයෙන් අප ද කටයුතු කළ යුත්තේ එලෙස ය.

ක්‍රියාකාරකම

1. අන් අයගේ සුභසිද්ධිය වෙනුවෙන් ඔබට කළ හැකි කටයුතු 10ක් ලියන්න.
2. තමා උපමා කොට අන් අයගේ යහපත පිණිස කටයුතු කිරීමේ වටිනාකම පෙන්වා දෙන්න.

ප්‍රභූණුවට

- සුඛකාමානි භූතානි - යෝ දණ්ඩෙන විහිංසති
- අන්තනෝ සුඛමේසානෝ - පෙච්ච සෝ න ලහතේ සුඛං

යමෙක් තම සැපත වෙනුවෙන් සැප කැමැති සත්ත්වයන් දණ්ඩනයෙන් පීඩාවට පත් කරන්නේ ද හේ පරලොව දී සැප නොලබයි.